

Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla uczniów klas liceum ogólnokształcącego oraz technikum

I. Wymagania ogólne.

Nauczyciel przedmiotu na początku roku szkolnego informuje uczniów oraz rodziców (prawnych opiekunów) o poziomie wymagań na poszczególne oceny.

Klasa I (antykw, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie)

Zaprezentowane poniżej wymagania edukacyjne na poszczególne oceny zgodnie z nową podstawą uwzględniają:

- odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji,
- analizę i interpretację lektur w całości lub we fragmentach i innych tekstów kultury wskazanych przez nauczyciela

II. Kryteria osiągnięć na poszczególne oceny szkolne (wiadomości i umiejętności zgodne z podstawą programową).

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń niespełniający kryteriów oceny dopuszczającej.

Na ocenę dopuszczającą uczeń wie i potrafi:

- odtworzyć informacje dotyczące epok literackich,
- odczytać sens fragmentów i wyodrębnić główną myśl całego tekstu,
- podjąć próbę znalezienia literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu,
- poznawać i wskazywać cechy kategorii literackich,
- wskazać w dziełach literackich realizację prądów umysłowych, filozoficznych i artystycznych omawianych epok,
- streścić główne wątki utworów epickich i dramatycznych i scharakteryzować głównych bohaterów literackich,
- posługiwać się komunikatywnym językiem w mowie i piśmie oraz podjąć próbę skomponowania wypowiedzi składającej się ze wstępu, rozwinięcia, zakończenia,
- wypowiadać się w mowie i piśmie na zadany temat w sposób świadczący o co najmniej częściowym zrozumieniu tematu,
- samodzielnie prowadzić zeszyt przedmiotowy.

Na ocenę dostateczną uczeń wie i potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

- rozpoznać i wskazać funkcje środków językowych oraz ironię w tekście literackim,
- sformułować tezę tekstu bądź fragmentu tekstu,
- podać argumenty na rzecz tezy,
- oddzielić informacje od opinii,
- wskazać przyczyny i skutki,
- wyszukać podstawowe pozycje z literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu,
- podać najważniejsze cechy rodzajowe tekstów lirycznych, epickich i dramatycznych,
- rozpoznawać cechy charakterystyczne sztuki omawianych epok,
- scharakteryzować wizję świata i człowieka omawianych epok,
- wykorzystać podstawowe konteksty do analizy i interpretacji utworów literackich,
- odczytać znaczenie podstawowych symboli w omawianych dziełach literackich,
- umieć wypowiadać się poprawną polszczyzną w mowie i piśmie.

Na ocenę dobrą uczeń wie i potrafi to, co na ocenę dostateczną a ponadto:

- rozpoznawać i określić typ nadawcy, typ adresata tekstu oraz charakterystyczne cechy stylu i języka tekstu,
- wyszukać różnorodne pozycje z literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu,
- wymienić głównych twórców kultury i ich dzieła w omawianych epokach,
- wskazać dominantę kompozycyjną i stylistyczną oraz dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego,
- porównać i ocenić kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka w omawianych epokach literackich,
- selekcjonować materiał,
- stosować terminologię teoretycznoliteracką i językoznawczą,
- sformułować hipotezę badawczą w odniesieniu do tematu
- zająć i uzasadnić stanowisko w dyskusji z odwołaniem się do utworu, cytatu, kontekstu lub wiedzy o epoce.

Na ocenę bardzo dobrą uczeń wie i potrafi to, co na ocenę dobrą a ponadto:

- wykorzystać analizowane teksty naukowe (krytyczne i teoretycznoliterackie) i filozoficzne jako kontekst interpretacyjny dla utworów literackich,
- świadomie i samodzielnie odczytać mechanizmy językowe,
- samodzielnie gromadzić i porządkować materiały z różnych źródeł dotyczące języka, literatury, filmu i innych dziedzin sztuki,
- omówić przemiany gatunkowe w obrębie dramatu i powieści,
- porównać sposoby realizacji tego samego motywu (toposu) w dwóch tekstach literackich,
- zinterpretować dzieło literackie w samodzielnie dobranym kontekście (np. filozoficznym, historycznym, historycznoliterackim, kulturowym),
- objaśnić sposoby i mechanizmy reinterpretacji toposów, mitów i symboli literatury wcześniejszych epok w tekstach współczesnych,
- dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła literackiego, posługując się biegłą terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką,
- dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła sztuki, ze wskazaniem funkcji środków wyrazu specyficznego dla danej dziedziny sztuki,
- dostrzec zależności między tekstem literackim a innymi tekstami kultury,
- podporządkować kompozycję wypowiedzi własnemu zamysłowi interpretacyjnemu,
- posługiwać się bogatym słownictwem i urozmaiconą składnią.

Na ocenę celującą uczeń wie i potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, a ponadto bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadzie przedmiotowej.

III. Formy sprawdzania osiągnięć

Wypracowania maturalne, testy wiadomości, testy czytania ze zrozumieniem, kartkówki z treści i interpretacji lektur (zapowiedziane i niezapowiedziane), kartkówki z pięciu ostatnich lekcji (zapowiedziane i niezapowiedziane), które mogą obejmować zadania domowe

i materiał z omawianego zagadnienia/lektury, projekty wykonywane indywidualnie lub w grupie, referaty, odpowiedzi ustne, prezentacje ustne maturalne, aktywność-udział w dyskusjach, konkursach, własne teksty kultury (np. recenzja, opowiadania, audycja, reportaż), testy z powtórek do matury, matury próbne, zadania domowe.

IV. Sposoby sprawdzania osiągnięć i postępów ucznia – ocenianie bieżące.

Ilość sposobów sprawdzania osiągnięć i postępów ucznia w semestrze zależy od nauczyciela.

Przyjmuje się ogólne zasady:

- w semestrze każdy uczeń powinien otrzymać co najmniej 3 oceny, przy czym jedna z nich powinna być oceną ze sprawdzianu, a jedna z odpowiedzi ustnej,
- w semestrze powinien być przeprowadzony minimum 1 sprawdzian, o ilości pozostałych sposobów sprawdzania osiągnięć i postępów ucznia decyduje nauczyciel,
- sprawdzian nauczyciel zapowiada na forum klasy i odnotowuje w terminarzu z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem,
- sprawdzian jest obowiązkowy dla wszystkich uczniów. W przypadku nieobecności ucznia na sprawdzianie nauczyciel odnotowuje w dzienniku znak „0”, uczeń jest zobowiązany przystąpić do sprawdzianu w terminie i formie ustalonej przez nauczyciela. W przypadku niezgłoszenia się ucznia w tym terminie nauczyciel ma prawo sprawdzić wiedzę i umiejętności z zakresu sprawdzianu na pierwszej lekcji, na której jest obecny,
- uczeń, który nie pisał sprawdzianu w terminie, ma prawo tylko do jednego terminu dodatkowego, nie ma możliwości poprawienia oceny,
- uczeń, który ze sprawdzianu pisemnego w pierwszym terminie otrzymał ocenę niedostateczną, ma prawo do jej poprawienia tylko w jednym, wyznaczonym przez nauczyciela dniu,
- praca niesamodzielna na sprawdzianie lub innych formach kontroli osiągnięć ucznia jest równoznaczna z oceną niedostateczną i nie podlega możliwości poprawy,
- znak „0” nie jest oceną, jest tylko informacją o tym, że uczeń nie był obecny na lekcji, a tym samym nie wykazał się określonymi umiejętnościami i wiedzą, nie uczestniczył w ćwiczeniach praktycznych (pisemnych i ustnych). Nauczyciele języka polskiego biorą tę informację pod uwagę przy wystawianiu oceny śródrocznej i rocznej,
- kartkówki, testy sprawdzające, rozumienie czytanego tekstu publicystycznego lub popularnonaukowego, sprawdziany diagnostyczne wewnętrzne i zewnętrzne mogą być zapowiedziane lub niezapowiedziane. Oceny z tych sposobów sprawdzania wiedzy i umiejętności są ostateczne;
- uczeń ma prawo do jednego nieprzygotowania w ciągu okresu. Nieprzygotowanie zgłasza się nauczycielowi przed lekcją w formie pisemnej (kartka z datą i nazwiskami osób nieprzygotowanych). Przywilej nieprzygotowania nie dotyczy lekcji, na której odbywa się zapowiedziany sprawdzian lub zapowiedziana kartkówka. Przywilej ten nie dotyczy też zapowiedzianych sprawdzianów z tygodniowym wyprzedzeniem;
- uczeń po co najmniej tygodniowej usprawiedliwionej nieobecności w ciągu pierwszych dwóch dni po powrocie do szkoły może nie być pytany i nie musi uczestniczyć w sprawdzianach i innych formach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych, chyba że sam wyraża chęć brania w nich udziału. Przed lekcją informuje o tym fakcie nauczyciela;
- uczeń, którego numer w dzienniku jest w danym dniu „szczęśliwy”, ma prawo bez żadnych konsekwencji zrezygnować z odpowiedzi ustnej lub innej niezapowiedzianej formy kontroli osiągnięć edukacyjnych. Przywilej ten nie dotyczy sprawdzianu oraz zadania domowego;
- oceny cząstkowe są wpisywane na bieżąco do dziennika;
- dłuższe formy wypowiedzi literackiej są zadawane z tygodniowym wyprzedzeniem i wykonywane na kartkach formatu A-4;
- brak pracy domowej traktowany jest jako nieprzygotowanie do lekcji;
- praca domowa wykonywana z błędami nie jest traktowana jako jej brak;
- w czasie omawiania lektury uczeń jest zobowiązany do przynoszenia tekstu na lekcje;
- brak książki traktowany jest jako nieprzygotowanie do lekcji;
- każdy dział kończony jest pracą klasową (sprawdzianem), zapowiadaną z wyprzedzeniem 1 tygodnia;
- z bieżącego materiału (do 5 lekcji) może być przeprowadzona niezapowiedziana kartkówka o łącznym czasie pisania do 15 minut;
- nauczyciel może bez zapowiedzenia sprawdzić wiadomości i umiejętności ucznia z materiału obejmującego 5 ostatnich lekcji (ustnie lub pisemnie);
- z fragmentu materiału obejmującego więcej niż 5 lekcji może być przeprowadzony sprawdzian zapowiedziany z wyprzedzeniem minimum dwutygodniowym;
- prace pisemne będą sprawdzone i oddane w nieprzekraczalnym terminie 2 tygodni (14 dni roboczych). W przypadku rozprawek termin ten może być wydłużony;
- w semestrze uczeń otrzyma przynajmniej jedną ocenę z odpowiedzi;
- uczniowie, którzy korzystają na pracy klasowej lub sprawdzianie z niedozwolonych pomocy, otrzymują ocenę niedostateczną;
- oceny z matur próbnych, testów diagnostycznych i kompetencyjnych wpisywane są jako obowiązkowe oceny cząstkowe z języka polskiego;
- prace kontrolne przechowuje się do końca roku szkolnego i mogą być udostępnione do wglądu rodzicom (opiekunom prawnym);
- na prośbę ucznia lub jego rodziców (opiekunów prawnych) nauczyciel ustalający ocenę powinien ją uzasadnić, a prace pisemne recenzować;
- wypracowania typu maturalnego (rozprawka, interpretacja utworu poetyckiego, wypowiedź argumentacyjna, interpretacja porównawcza) są oceniane zgodnie z kryteriami Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, opublikowanymi w *Informatorze maturalnym z języka polskiego*, który jest dostępny na stronie internetowej CKE;
- sprawdziany diagnostyczne są oceniane wg propozycji autorów (uwzględnione są umiejętności konieczne, podstawowe, dopełniające i rozszerzające).

V. Kryteria ocen za poszczególne sposoby sprawdzania osiągnięć i postępów ucznia.

1. Test sprawdzający rozumienie czytanego tekstu publicystycznego lub popularnonaukowego, sprawdziany z wiadomości, kartkówki ze znajomości lektury:

dopuszczający 50%
dopuszczający + 55%
dostateczny 60%
dostateczny + 65%
dobry 70%
dobry + 80%
bardzo dobry 90%
bardzo dobry 100%

celujący 100% oraz wiedza wykraczająca poza zakres obowiązujący w podstawie programowej

2. Wypracowanie na poziomie podstawowym i rozszerzonym:

dopuszczający 40%
dopuszczający + 45%
dostateczny 50%
dostateczny+ 60%
dobry 70%
dobry + 80%
bardzo dobry 90%
bardzo dobry + 95%
celujący 100%

3. Odpowiedź ustna:

poziom	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
M	Splycona, niepełna	Odpowiedź krótka,	Odpowiedź rzeczowa,	Odpowiedź pełna,	Tak jak na ocenę bardzo
E	odpowiedź, ograniczony	ograniczająca się do	interpretacja utworów	wyczerpująca temat	dobrą oraz:
R	dobór faktów i/lub	skomentowania	merytorycznie	i bezbłędna,	odwoływanie się do
Y	ubogi dobór lektur; sądy	najważniejszych faktów;	poprawna, widoczne są	samodzielne	treści
T	odtwórcze,	dopuszczalne nieliczne	próby oceniania	argumentowanie,	ponadprogramowych,
O	powierzchowne,	uproszczenia	omawianych problemów	wnioskowanie	erudycyjność
R	dopuszczalne drobne	interpretacyjne;	i formułowania	i ocenianie.	wypowiedzi.
Y	błędy rzeczowe.	wnioskowanie ma	własnych sądów.		
C		charakter odtwórczy.			

Z N Y					
S T R U K T U R A L N Y	Występują zakłócenia w kompozycji i spójności wypowiedzi.	Odpowiedź trójdzielna, dopuszczalne drobne usterki kompozycyjne.	Odpowiedź trójdzielna, spójna, formułowane wnioski układają się w logiczny wywód.	Trójdzielna i spójna wypowiedź podporządkowana logice wyvodu, przytaczanie cytatów.	Tak jak na ocenę bardzo dobrą oraz umiejętne wplatanie funkcjonalnych cytatów.